

DET HELE BARNELIV – DANNEELSE I ET KULTUR- OG FRITIDSPERSPEKTIV

OPLÆG TIL POLITISK DRØFTELSE, 31. MAJ 2018

DET HELE BARNELIV – LÆRING, TRIVSEL OG ALLE MED

”Kultur- og fritidslivet er en aktiv og central **medspiller i implementeringen af folkeskolereformen ”Den åbne skole”**. Her kan kultur- og fritidslivet aktivere endnu flere børns generelle udvikling, trivsel og lyst til medborgerskab. Kultur og fritidslivet styrker børns bevægelsesglæde, kreativitet, almene dannelse og læringsparathed gennem lystbetonede aktiviteter og læringsmiljøer uden for klasselokalet, f.eks. i byens parker og grønne områder.

Der skal derfor arbejdes **målrettet på et mangfoldigt kultur- og foreningsliv, som børn har mod på og lyst til at deltage i**. For at understøtte Åben Skole-samarbejdet er det nødvendigt med endnu mere samtænkning på **facilitetssiden** – skolerne skal bryde grænser og mure ned og åbne skolebygningerne for det omgivende samfund.”

Med den nye Dagtilbudsreform bliver Kultur- og fritidslivet også en aktiv og central medspiller i forhold til implementering af åbne dagtilbud

Københavns Kommunes
Kultur- og Fritidspolitik
2016-2019

BAGGRUND OG FORMÅL

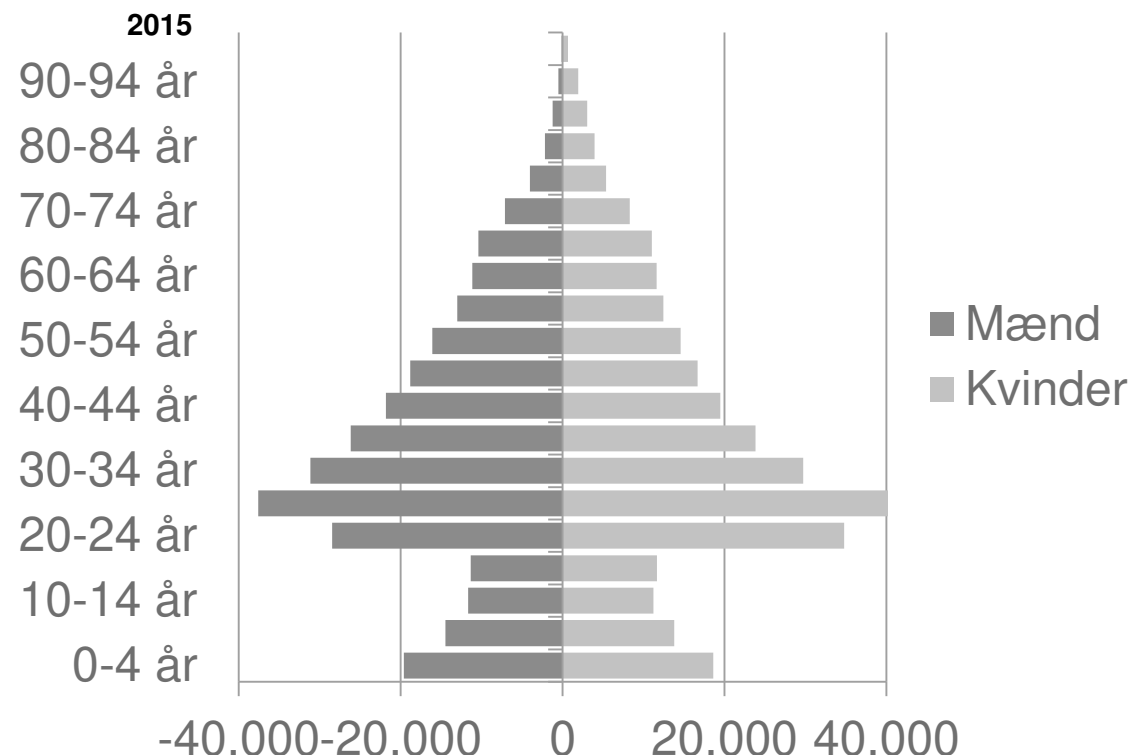
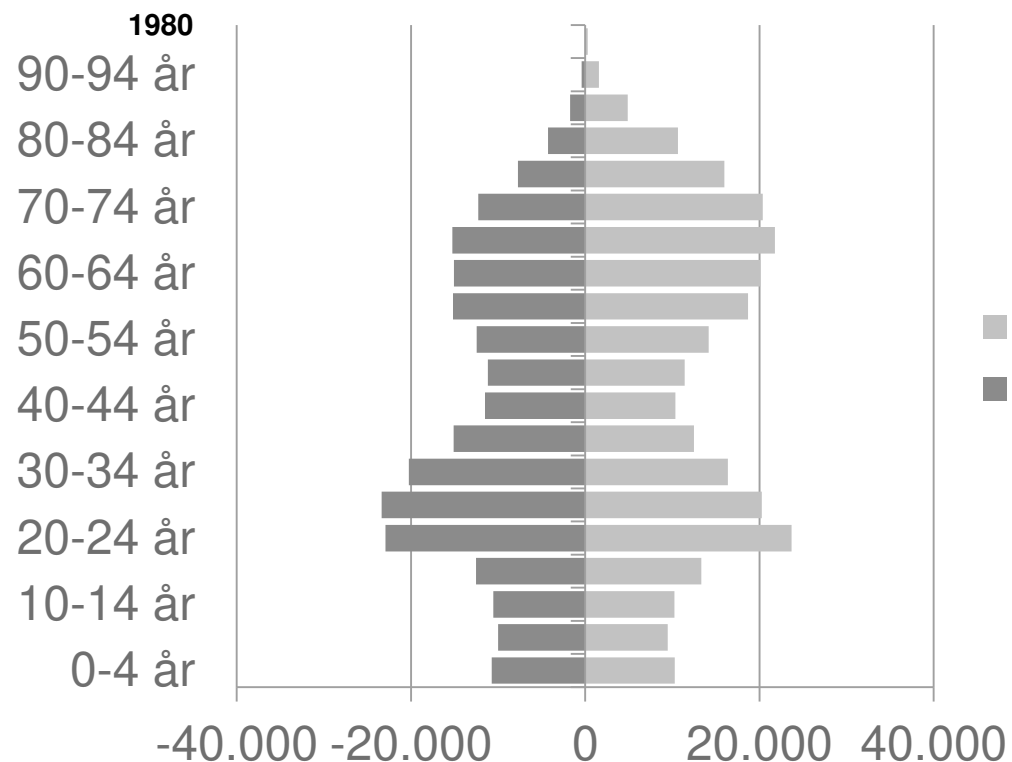
Baggrund

- ”Det hele barneliv” er et indsatsområde i Kultur- og Fritidspolitikken, 2016-2019 jf. forrige slide.
- Kultur- og Fritidsudvalget udtrykte - på baggrund af et medlemsforslag - den 9. november 2017 ønske om, at kultur- og fritidsliv spiller en afgørende rolle for børn og unges dannelse og at det bør være en kerneopgave at sikre, at alle børn får kulturelle oplevelser og indtryk. På mødet blev det besluttet, at Kultur- og Fritidsforvaltningen (KFF) skal udarbejde forslag til, hvordan samarbejdet mellem KFF og Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) kan styrkes.

Formålet med oplægget er:

- At omsætte indsatsområdet ”Det hele barneliv” i Kultur- og Fritidspolitikken for 2016 til 2019 og dermed give indblik i, hvordan forvaltningen arbejder med børne- og ungeområdet indenfor forvaltningens fagområder og målrettet forskellige alderstrin.
- At danne ramme om en politisk drøftelse af retning for det fremadrettede arbejde med børne- og ungeområdet i KFF.
- At give udvalget lejlighed til at drøfte børne- og ungeområdet forud for dialogmødet med Børne- og Ungeudvalget (BUU) den 20. juni 2018.

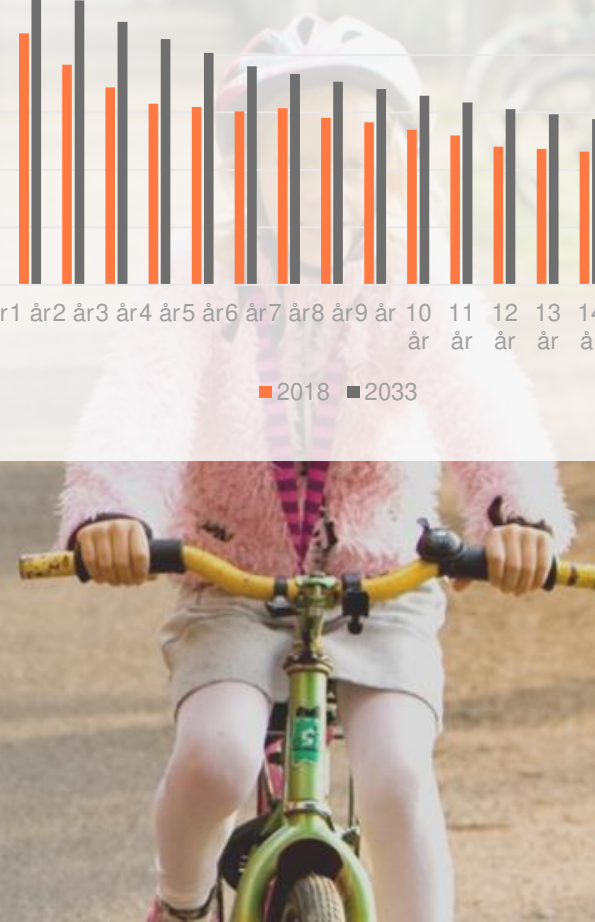
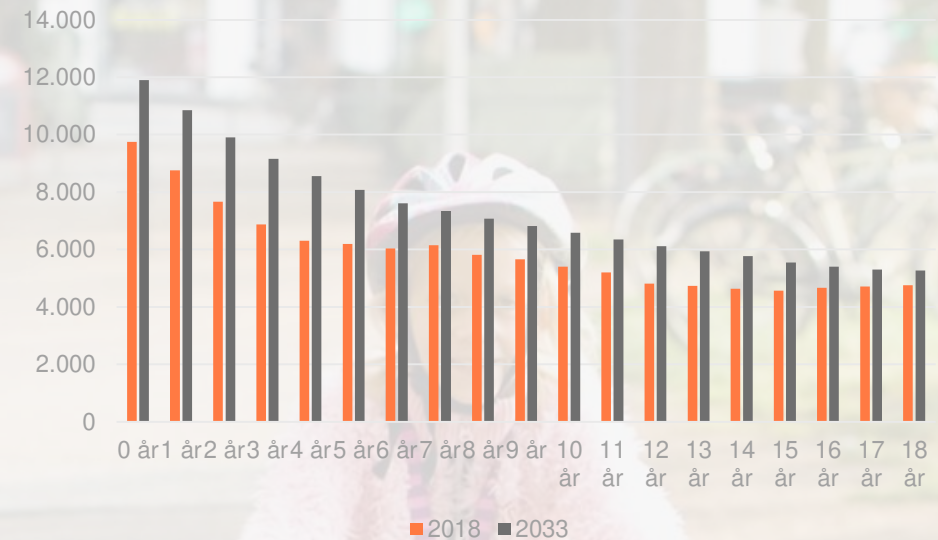
BEFOLKNINGSSAMMENSÆTNINGEN ÆNDRES: KØBENHAVN BLIVER YNGRE

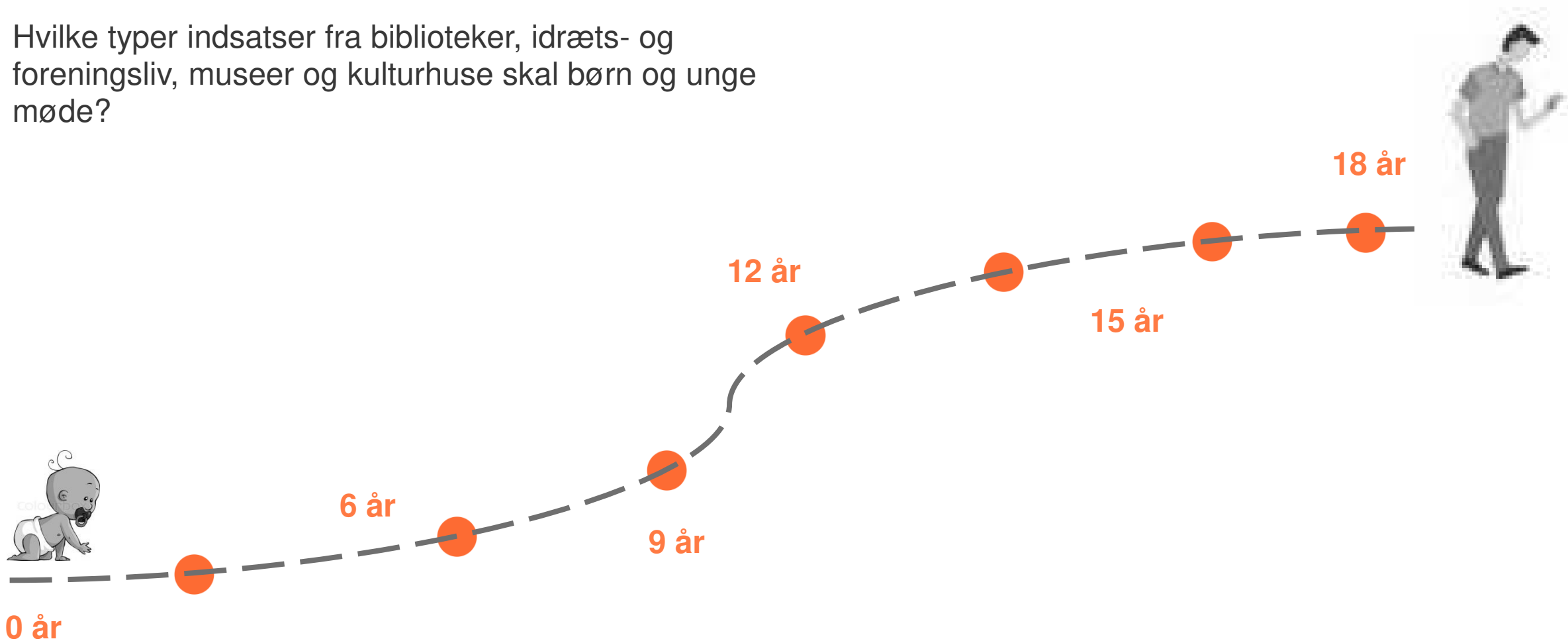

Fremskrivning af antal børn og unge i Københavns Kommune 2018-2033

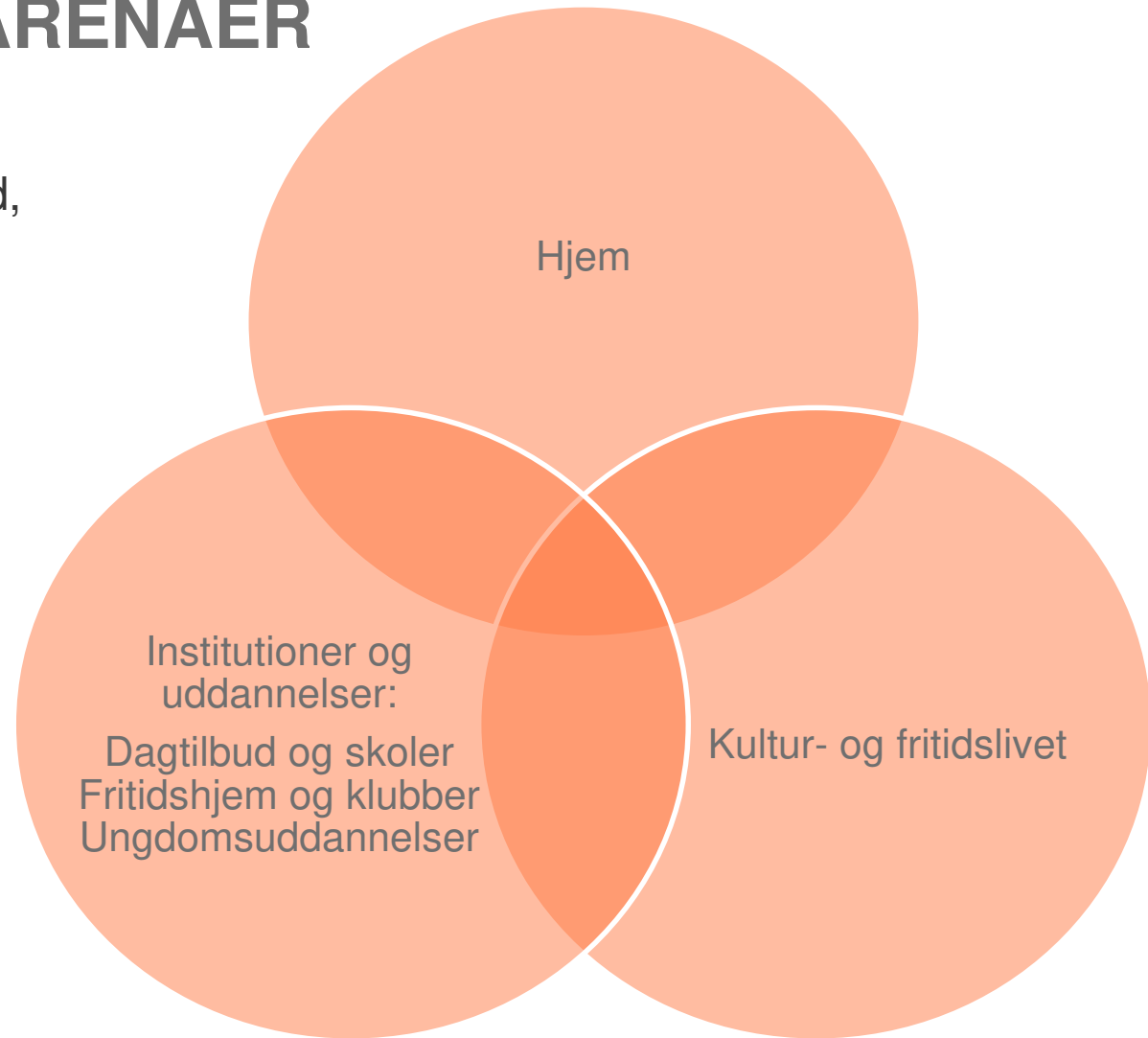
DET HELE BARNELIV

Hvilke typer indsatser fra biblioteker, idræts- og foreningsliv, museer og kulturhuse skal børn og unge møde?

DANNELSE PÅ TVÆRS AF ARENAER

Børn og unge udvikles og dannes i det samfund, som de er en del af og gennem de sociale og kulturelle sammenhænge, de indgår i:

DANNELSE I KULTUR- OG FRITIDSLIVET

I Kultur- og Fritidsforvaltningen forstår vi dannelse som udtryk for menneskets søgen efter mening. Dannelse er en proces, der foregår i dynamiske fællesskaber, hvor man overskrider sig selv og finder sig selv i forhold til andre. Sagt med andre ord:

”At dannes er ikke at tilegne sig en fast kulturel kapital, som derefter kan forrentes som en livsvarig og værdifast pension. Dannelse er en variabel kapital, som må plejes og fornyes... Man er ikke dannet i kraft af et bestemt pensum, men i kraft af en måde at iagttage sin egen og andres iagttagelse” (Dansk pædagogisk tidsskrift, No. 3 (2001), Ole Thyssen: Dannelse i moderniteten)

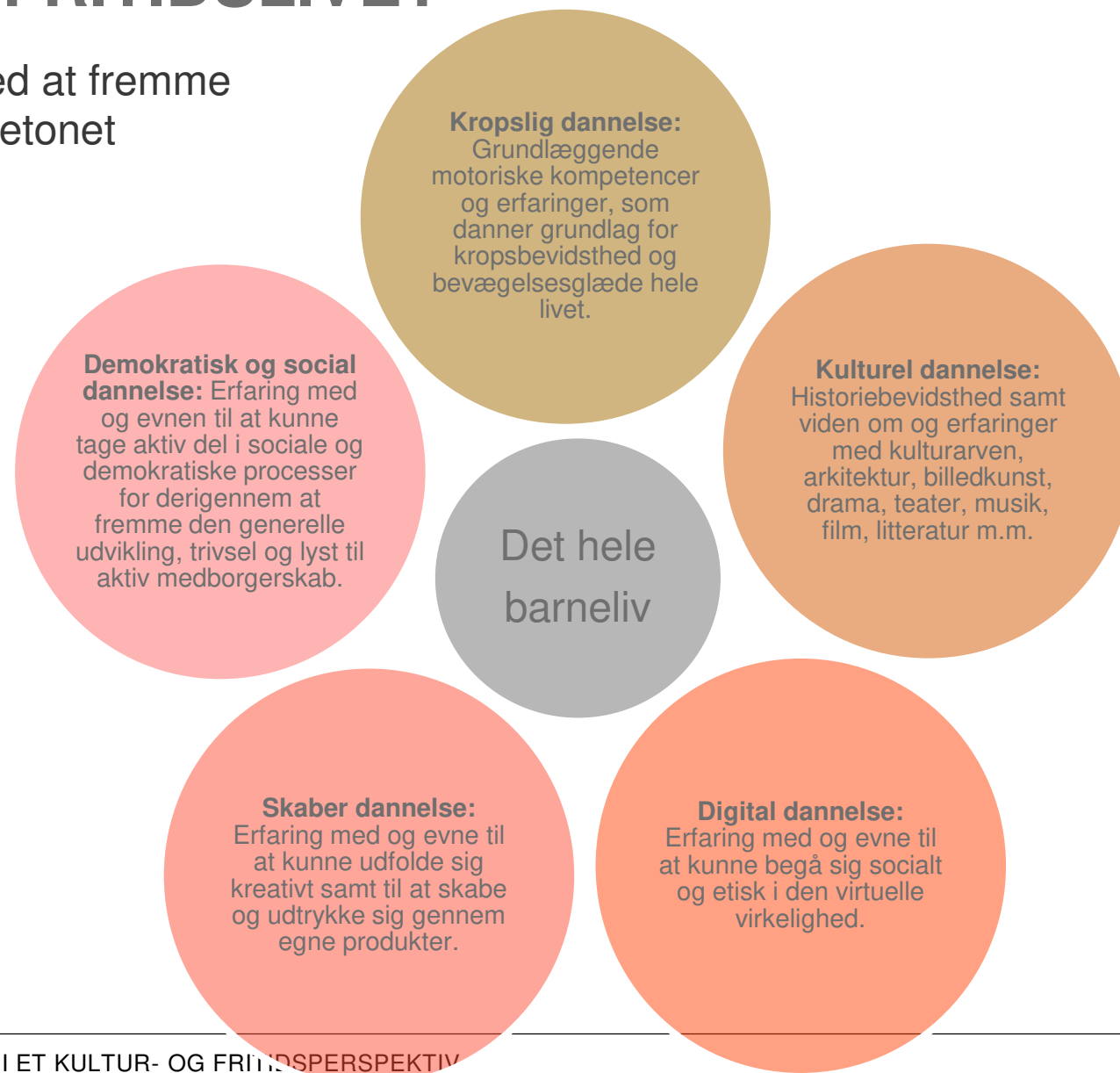
Kendetegnende for dannelse i Kultur- og Fritidsforvaltningen er desuden, at det foregår via leg og lystbetonet læring:

”Leg og læring er ikke modsætninger, men leg og læring er heller ikke det samme. Det afgørende er at være opmærksom på, at der er forskel på leg og læring. Navnlig er det vigtigt at være klar over, hvornår legen er middel til sjovere og mere effektiv læring, og hvornår legen er et mål i sig selv. Det første handler om at udvikle børns kompetencer, det andet om at danne dem til mennesker.” (Kreativ barndom og gode liv, udfordringer og muligheder. Nordeafonden, 2017)

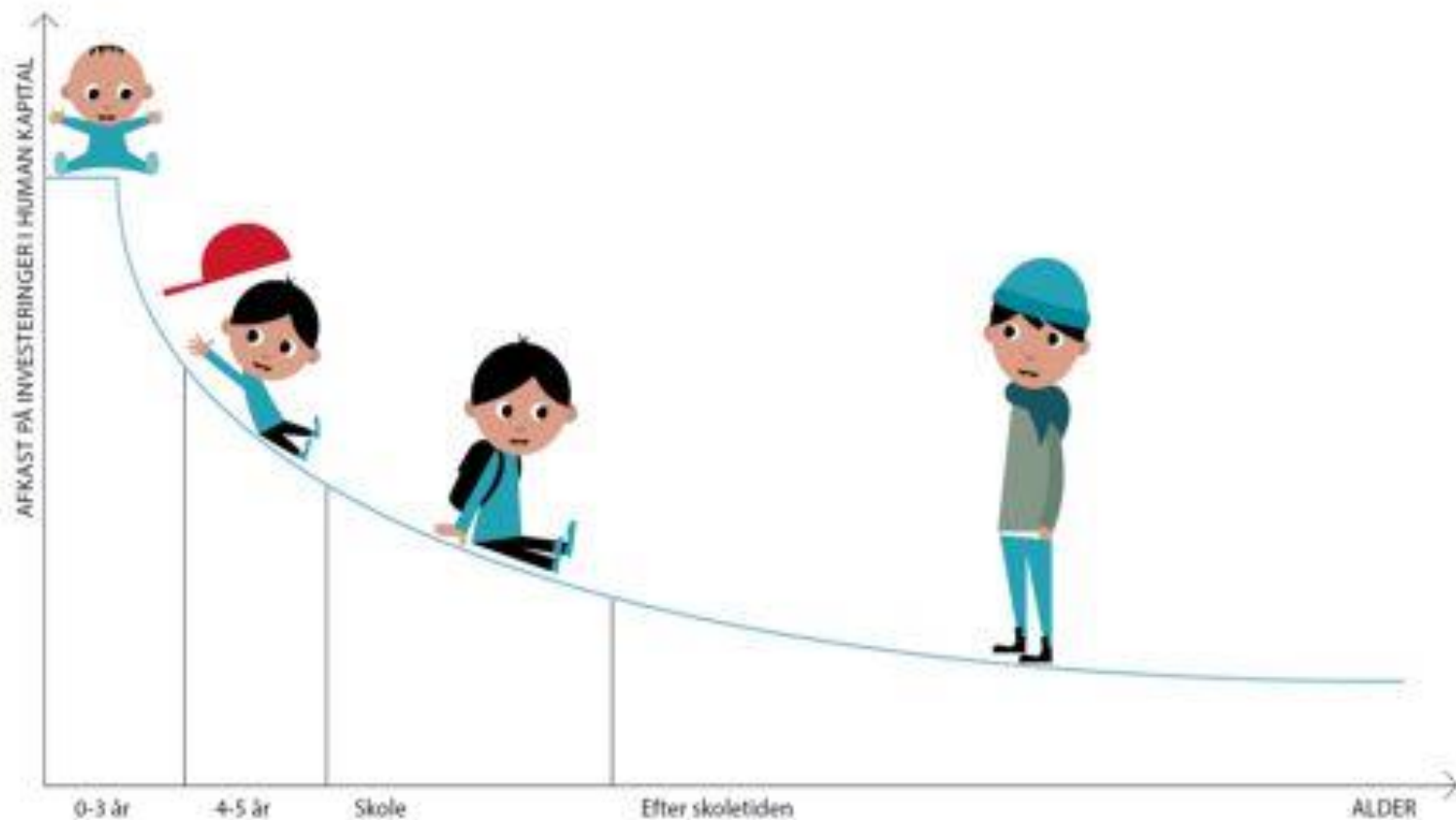

DANNELSE I KULTUR- OG FRITIDSLIVET

I Kultur- og fritidsforvaltningen arbejder vi med at fremme følgende former for dannelse via leg og lystbetonet læring:

TIDLIG INDSATS BETALER SIG

HECKMAN-KURVEN: TIDLIG INVESTERING BETALER SIG

”Jo tidligere man sætter ind med støtte i menneskers liv, desto bedre skoleresultater, jobmuligheder med videre har de. Senere indsatser har langt ringere effekt”. Det kan altså både menneskeligt og økonomisk betale sig at investere i tidlig indsats.

Kilde: Børne- og Socialministeriet (2017): Stærke dagtilbud. Alle børn skal med i fællesskabet

SMÅBØRN (0-5 ÅR)

Københavns Kommunes kultur og fritidstilbud skal give førskolebørn kropslige, sanselige og kognitive oplevelser og erfaringer. Børnene skal have mulighed for at være skabende og afprøve forskellige kropslige og æstetiske udtryksformer og teknikker sammen med engagerede voksne.

I Kultur- og fritidslivet skal førskolebørn have mulighed for at se noget, de ikke har set før, høre noget, de ikke har hørt før og gøre noget, de ikke har gjort før. Med andre ord skal børnene kunne opleve kultur og idrætstilbud, der sætter sig spor og skaber mening og betydning hos det enkelte barn og i børnefællesskaberne (Slots-og Kulturstyrelsens Børne- og ungestrategi, 2014).

STØRRE BØRN (6-12 ÅR)

Kultur-og fritidslivet skal give det enkelte barn alternative måder at udtrykke sig på og derved nye indgange til at lære sig selv og andre at kende og til at indgå i fællesskaber og samfund.

Ved at møde forskellige kultur- og fritidstilbud lærer det større barn at forholde sig til dem og måske opleve særlige evner og interesser hos sig selv. Et besøg på f.eks. et museum eller et bibliotek kan give viden om den historie, vi udspringer af, men også være starten på en ny interesse, som det enkelte barn får lyst til at udforske nærmere. Introduktion til en forening eller klub i nærområdet kan åbne børns øjne for alternative fællesskaber og give dem indblik i andre måder at være sammen på.

Mødet med kultur-og fritidstilbud skal være med til at hjælpe de større børn med at finde ud af, hvem de er og hvad de hver især er gode til og trives med. Når børn kender og får anerkendelse for deres stærke sider, så styrker det deres selvtillid og dermed lysten til at indgå i fællesskaber og til at lære nyt.

Større børn skal introduceres til så mange forskellige kulturelle udtryksformer som muligt og børnene skal have oplevelser, der giver dem forståelse af, at skikke, sprog og levemåder kan være forskellige (Slots-og Kulturstyrelsens Børne- og ungestrategi, 2014).

UNGE (13-18 ÅR)

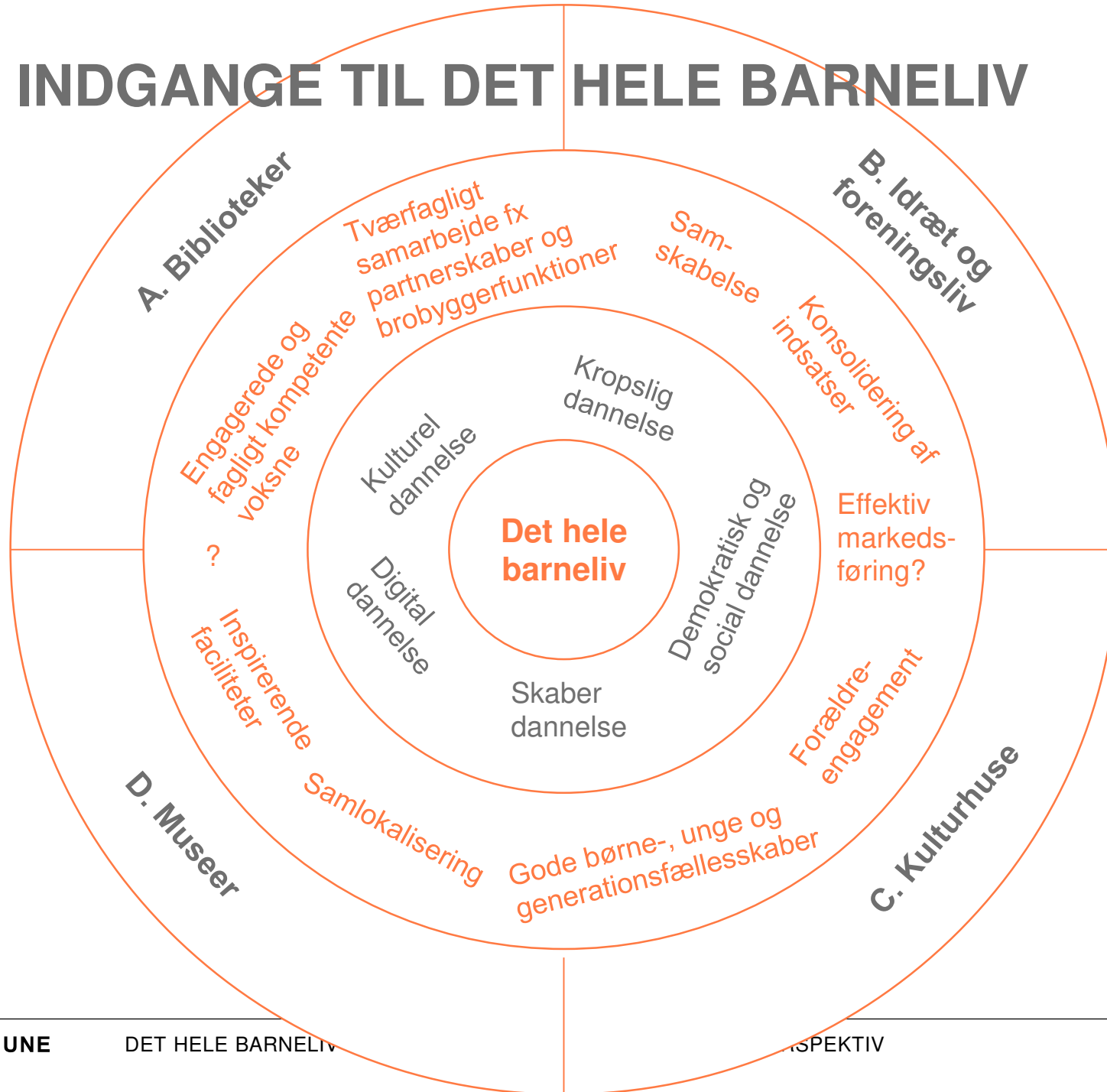
Det er vigtigt, at mødet med kultur-og fritidslivet fortsætter i udskoling og efter at de unge forlader grundskolen, så deres interesse og viden fastholdes i den identitetssøgende livsperiode, som er karakteristisk for unge.

Succesoplevelser med deltagelse i kultur-og fritidsaktiviteter er med til at styrke selvtilliden hos de unge og give dem et bedre udgangspunkt for at involvere sig i sociale og kulturelle sammenhænge.

Forskningen peger på at mange unge lægger stor vægt på fleksibilitet i deres aktiviteter, hvilket netop selvorganiserede aktiviteter skaber rum for.

Lysten til selv at forme indholdet af aktiviteter kan også opnås ved samarbejde om og involvering i aktiviteter med udspring i etablerede kultur-og fritidstilbud (Slots-og Kulturstyrelsens Børne- og ungestrategi, 2014).

FLERE INDGANGE TIL DET HELE BARNELIV

Hvilke indgange/greb skal kultur- og fritidslivet særligt fokusere på for at styrke det hele barneliv?

PARTNERSKABER OG FINANSIERING

Partnerskaber og relationsarbejde:

For at sikre høj kvalitet i børn og unges møder med kultur- og fritidslivet og for i det hele taget at sikre at alle børn får samme muligheder for at møde kultur- og fritidslivet spiller det en afgørende rolle at institutionerne i KFF samarbejder med de professionelle voksne, som er i børnenes og de unges liv. Gensidigt forpligtende samarbejder og tværfaglige partnerskaber med skoler og institutioner øger kendskabet og løfter og letter relationsarbejdet. Relationsarbejde mellem børns og unges professionelle voksne og aktører i kultur- og fritidslivet har stor betydning for, at kultur- og fritidstilbud kommer bredt ud og skaber de bedste betingelser for dannelse hos børn og unge.

Finansiering:

En stor del af de indsatser som fremhæves i dette oplæg er mulige på baggrund af bevillinger fra Åben København (Åben skole og Åben Dagtilbud under Børne- og Ungdomsforvaltningen), Samarbejdspuljen og/eller gennem puljer som fx Huskunstnerordningen og andre puljer under Slots- og kulturstyrelsen. Disse puljer og bevillinger er med til at sikre udviklingsprojekter og understøtte at kulturhuse, biblioteker, museer og foreningsliv kan tilbyde børn og unge møder med kultur- og fritidslivet af høj kvalitet.

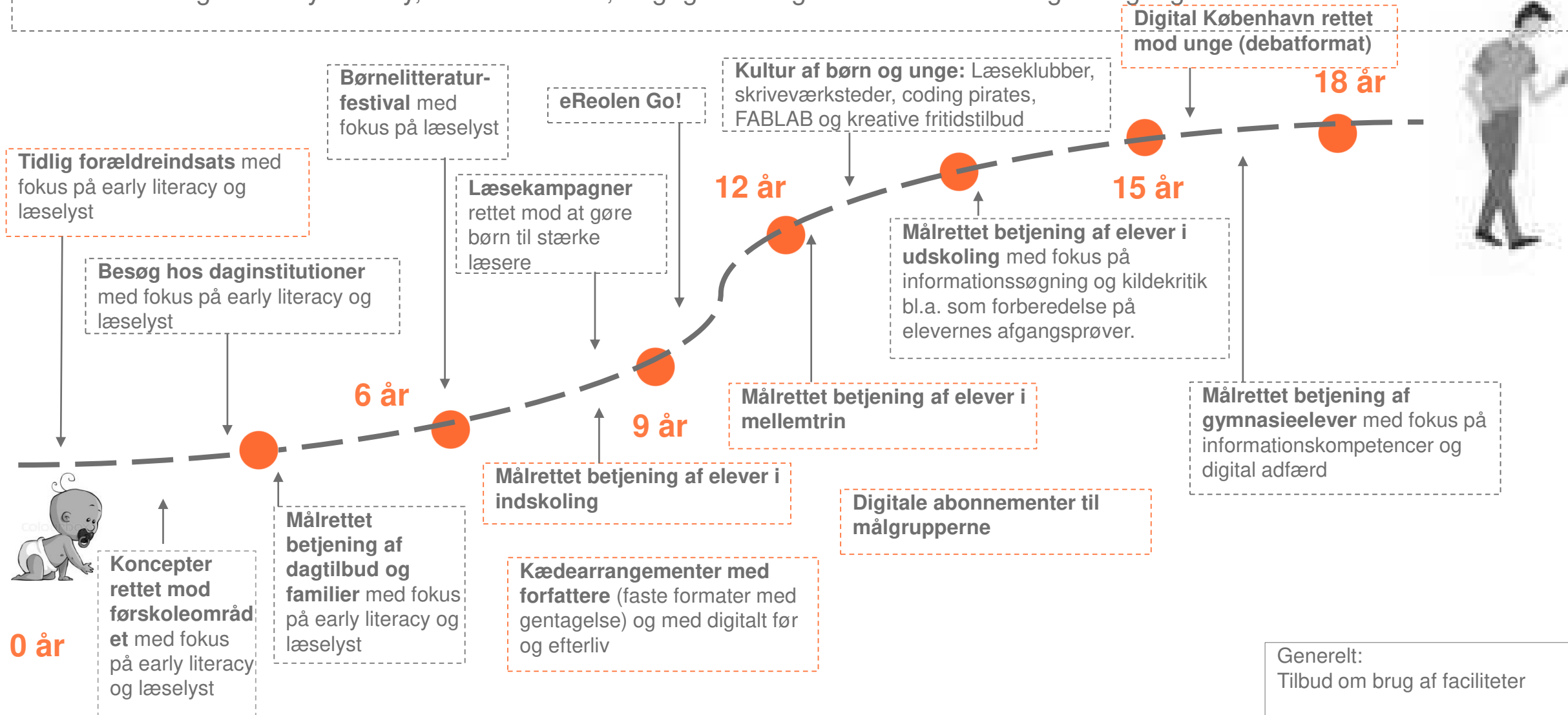
På de følgende slides er oversigter over typer af indsatser indenfor de 4 fagområder. Indsatserne er inddelt i to forskellige typer af kasser:

 = Eksisterende tilbud, som ikke nødvendigvis er bydækkende

 = Potentielle tilbud

A. BIBLIOTEKERNE: EKS. PÅ TYPER AF INDSATSER

Fokus: At bidrage til early literacy, stærke læsere, engagerede og kritiske kulturforbrugere og digital dannelse

A. BIBLIOTEKERNE: EKS PÅ KONKRETE INDSATSER

”Rimmakker”

Alle dagtilbud tilbydes at komme til Rimmakker på biblioteket. Konceptet er udviklet sammen med dagtilbud og sprogvejledere. Rim skaber veje til læsning og konceptet bygger bro mellem familier, dagtilbud og bibliotek. Rimmakker styrker børns lydige kompetencer, deres ordforråd og deres evne til og glæde ved selv at lege med sproget. Samtidig skabes der en kobling til kroppen idet sproglegene også rummer bevægelse.

Digitale abonnementer fra biblioteket

Biblioteket vil søge for at alle forældre, større børn og unge får tilbud om abonnementer fra biblioteket, hvor de kan få nyt fra biblioteket med fast interval indenfor områder, som brugeren selv vælger. Et abonnement kan fx være målrettet småbørnsforældre og indeholde tips og ideer til, hvordan forældre kan styrke barnets sprog, gode ideer til højtlesning, Børnebogcast der bringer børnebibliotekaren hjem i stuen, tips til aktiviteter, man som forældre kan lave sammen med sine børn samt kommende aktiviteter på biblioteket.

”Sommerbogen”

Alle børn har mulighed for at deltage i ”Sommerbogen”, som er en sjov og anderledes metode til at øge motivationen til lystlæsning blandt børn i alderen 9-14 år. Læselyst er essentielt i skabelsen af glade og dygtige læsere. Sommerbogen er også en måde at hjælpe børn med at finde bøger til ferien så de holder læsningen ved lige i ferien.

”Stærk på nettet”

Alle elever i 7-klasse tilbydes undervisningsforløbet Stærk på nettet om digital dannelse på nettet. Forløbet afdækker og træner elevernes kompetencer i informationssøgning, kritisk stillingtagen og deltagelse i online fællesskaber.

”Forfatterspirerne”

På fem biblioteker tilbydes forfatterspirerne. Konceptet understøtter børns egen kultur og skabertrang og styrker dem i at bruge deres fantasi. Skrivning øger børns og unges ordforråd, styrker læsning og viden om genrer, skrivegreb og meget mere. Gennem det at skrive, understøttes barnets tillid til egen stemme, og det medvirker til dannelse af det hele menneske, som kan og vil deltage i demokrati. Konceptet styrker børns fællesskaber ved at facilitere møde med ligesindede igennem en ofte ensom hobby

A. BIBLIOTEKERNE

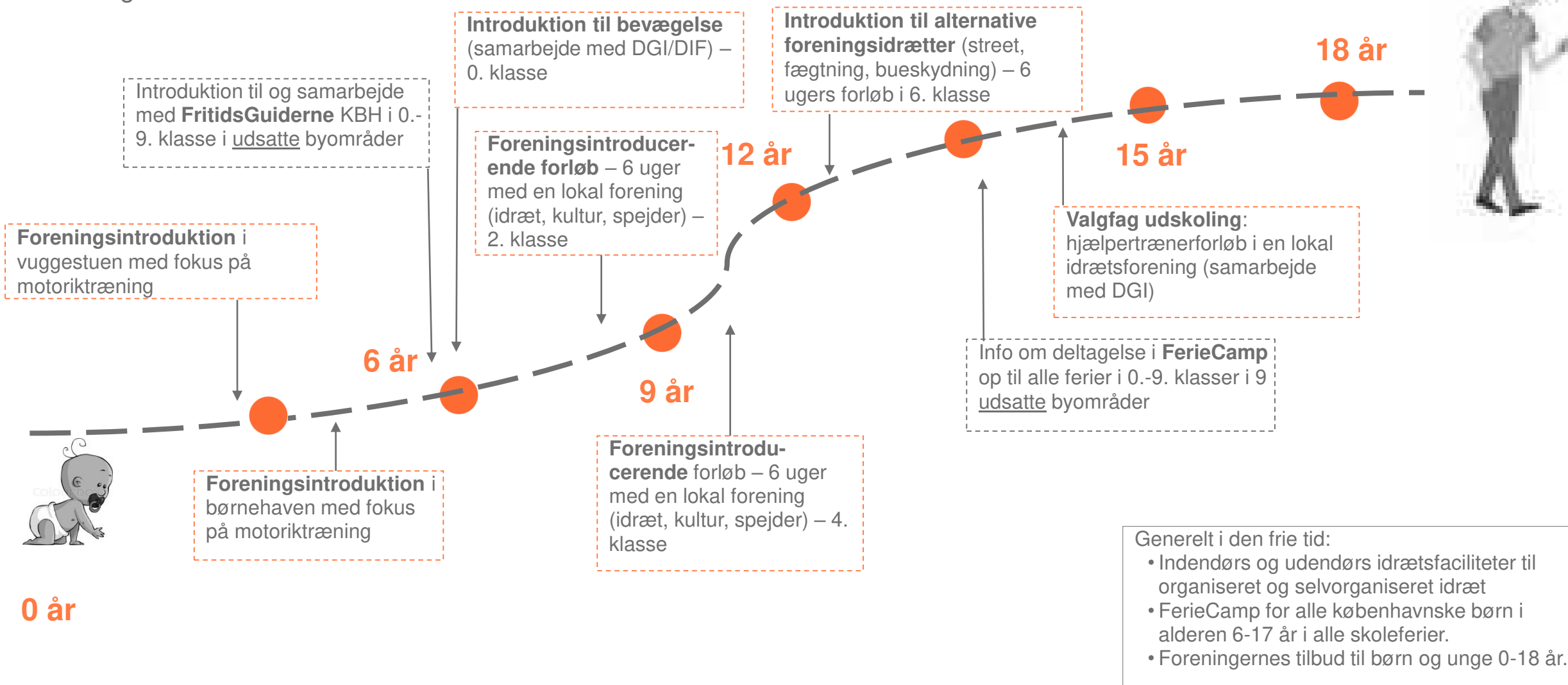
”Sommerbogen”.

”Rimmakker” - Leg med rim og remser samt dialogisk læsning på biblioteket.

B. IDRÆT OG FORENINGSLIV: EKS. PÅ TYPER AF INDSATSER

Fokus: At styrke børn- og unges bevægelsesglæde og demokratiske dannelse igennem lystbetonede aktiviteter og deltagelse i foreningslivet

C. IDRÆT OG FORENINGSLIV: EKS. PÅ KONKRETE INDSATSER

Foreningsintroduktion i børnehaven med fokus på motoriktræning

KFF, BUF og SUF har i samarbejde gennemført pilotprojektet 'Aktive Børn i Forening' i Grøndal MultiCenter. Udvalgte børn med sociale udfordringer er her blevet introduceret til tre lokale foreninger, der alle har arbejdet med at styrke deres motoriske færdigheder via boldaktiviteter, trampolin og kampsport. Projektet har vist mærkbare resultater på de konkrete børn, både i forhold til deres motoriske og sociale kompetencer. Samtidig har det pædagogiske personale fra børnehaverne fået inspiration til selv at kunne arbejde videre med indsatsen, og forældrene har fået et øget kendskab til det lokale foreningsliv.

Foreningsintroducerende forløb – 6 uger med en lokal forening (idræt, kultur, spejder) – 2. klasse – finansieret via samarbejdspuljen

Håndboldklubben IF Stadion har gennemført 6 ugers håndboldforløb med elever i 2. klasse på Husum Skole i faget idræt. Mens denne ene halvdel af eleverne har trænet håndbold og boldspil på EnergiCenter Voldparken, har den anden halvdel haft almindelig klasseundervisning i foreningens klublokaler, hvorefter de har byttet. På den måde er klasserne blevet introduceret til foreningen og dens faciliteter, og de har fået en anderledes og mere inspirerende skoledag. Det har givet et positivt afkast i form af nye medlemmer til foreningen. Forskning har vist, at forløb med en klasse skal være af flere ugers varighed for at sikre en god brobygning til foreningen efter forløbet.

Introduktion til alternative foreningsidrætter (street, fægtning, bueskydning) – 6 ugers forløb i 5. klasse

Børn i 11-12 års alderen er som regel kommet godt i gang med at dyrke en fritidsaktivitet. Men nogle er måske ikke. For disse børn kan det være svært at starte til en aktivitet som badminton, håndbold eller fodbold, da de jævnaldrende i disse foreninger ofte vil være startet i en tidlig alder og derfor være svære at hamle op med. Her kan alternative foreningsaktiviteter være et godt udgangspunkt for en senere foreningsstart. I fx mindre idrætter kan man tilegne sig kompetencer, som ikke alle andre har, og man kan hurtigere nå toppen, da der ikke er så mange om buddet, som der fx er i en traditionel fodboldforening.

Valgfag udskoling: hjælpertrænerforløb i en lokal idrætsforening (samarbejde med DGI)

Hovedstadens Svømmeklub har i samarbejde med DGI udbudt valgfag på Tingbjerg Skole, hvor de unge er blevet uddannet som hjælpetrænere. Det giver de unge lederkompetencer og erfaringer med foreningsliv og tilfører foreningen ekstra ressourcer. Via indsatsen Unge i Front tilbyder DGI også at komme ud og undervise på valgfag eller at opkvalificere lærerne til selv at kunne varetage forløbet.

C. IDRÆT OG FORENINGSLIV

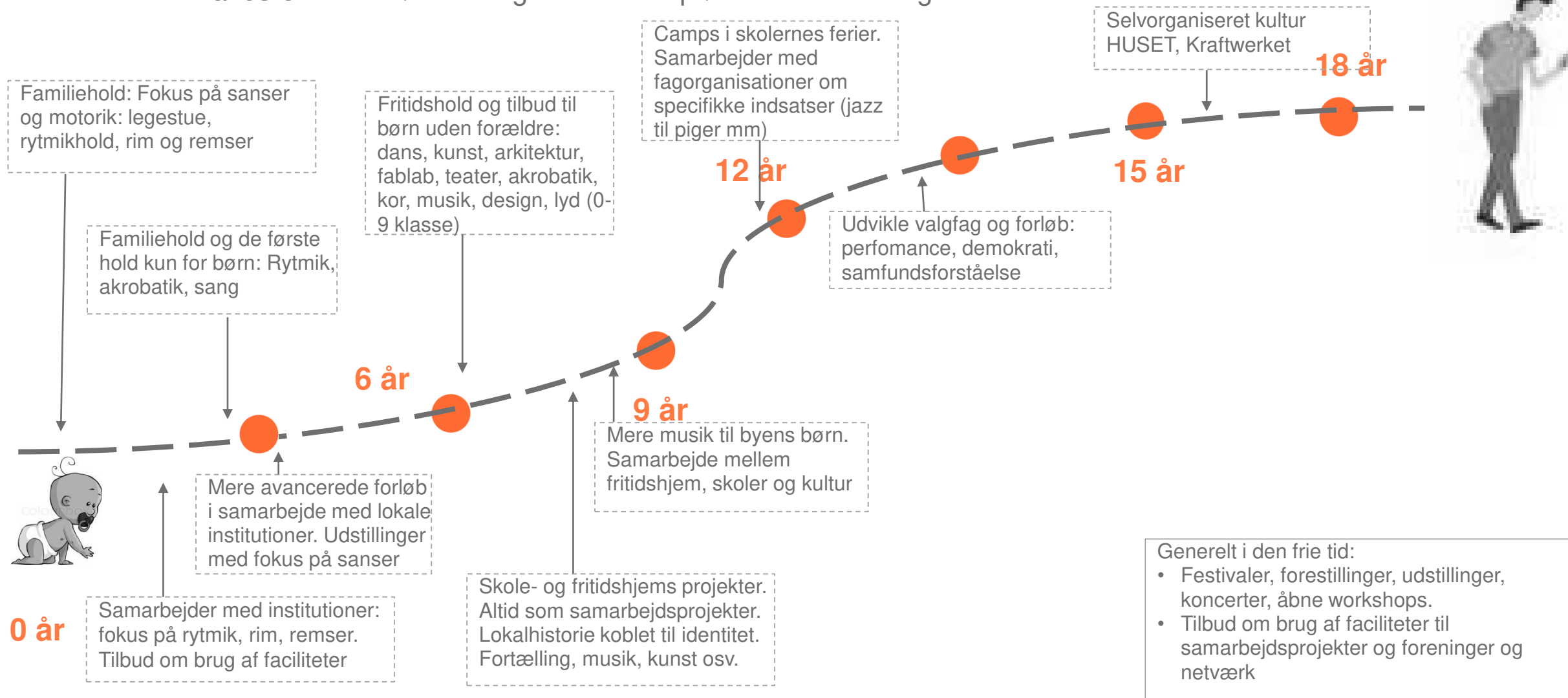

Amager Judo Skole med elever fra Peder Lykke Skole

FerieCamp

C. KULTURHUSE: EKS. PÅ TYPER AF INDSATSER

Fokus: Dannelse af det hele menneske gennem mødet med den udøvende kunstner og meningsfulde fællesskaber. Der tilstræbes altid "hands-on" dvs. børnene også altid selv prøver kunsten af og ikke kun er tilskuer.

C. KULTURHUSE: EKS. PÅ KONKRETE INDSATSER

Børns fritid – for børn mellem 5-18 år

Tilbud til børn og unge om at gå til kultur i fritiden, fx arkitektur og design. Professionelle arkitekter/designere underviser et hold børn fast hver uge. Der bygges, skabes, designes og tegnes. Kunstnerens grundlæggende egenskab som kunstner, én der kan sit håndværk, kan derfor sætte legende læring fri, for dannelsens skyld. Tilbud findes især i børnekulturhuse, men også i nogle kulturhuse med bredere profil. Der er brugerbetaling, men også mulighed for frikøbsordninger gennem forvaltningen.

Kender du Nørrebro? Et eksempel på kulturskaberer for de helt unge

I en periode løbende over 2 måneder kunne børn i alderen 8–12 år lave film i Osramhuset. Fantasi blev til virkelighed i filmværkstedet. Her lærte de at filme, klippe, lave lydeffekter og spille skuespil. Projektet mandede ud i en flot film om "Det Hemmelige Nørrebro". Ideen kom fra Emma, der gerne ville lave et filmprojekt for unge i alderen 9-12 år, da hun syntes, der var mangel på tilbud for den aldersgruppe. KulturSkaberne hjalp dem i form af lokaler samt udlån af rette udstyr til at producere filmen.

Events

Alle kulturhuse er også et venue, der arrangerer events. F.eks. Amager Børnemusik festival eller Vanløse Børneteater festival. Disse events har delvis brugerbetaling og er delvis på projektmidler, som kulturhusene fundraiser. De varierer også i indhold og størrelse efter hvilket hus og hvilken bydel de hører til. Børnene møder her den professionelle kunstner i fællesskab med familien eller venner, således at oplevelsen skaber en fælles referenceramme og her kan være med til at åbne både øjne og ører for nye tanker, ideer og verdensbilleder.

Skole og institutionsprojekter

Fx den Cyklende musikskole. Et projekt under "Mere musik til byens børn". Kulturhusene faciliterer kunstnermøde i børnenes faste rammer: Skolen og fritidsordningen. Kunstnermøderne har værdi i sig selv, som komplimenterer undervisningen, men rækker også ud til tilbuddene i fritiden.

Selvorganiseret kultur – for de unge

Når man når en vis alder, er man som stort barn/ung mere mobil. Hele København og alle kommunens tilbud er dermed åbne for en, uanset hvor man bor. Her kobles frivillighed på egne initiativer, ambitioner og interesser. Det understøttes lokalt bla. ved projektrådgivning, sparring og lån af faciliteter lokalt. På by-niveau er bla. Osramhuset, Huset i Magstræde og Kraftværket specialiseret i at understøtte de unges projekter via bla. snapsplanten og kulturskaber-metoden.

C. KULTURHUSE

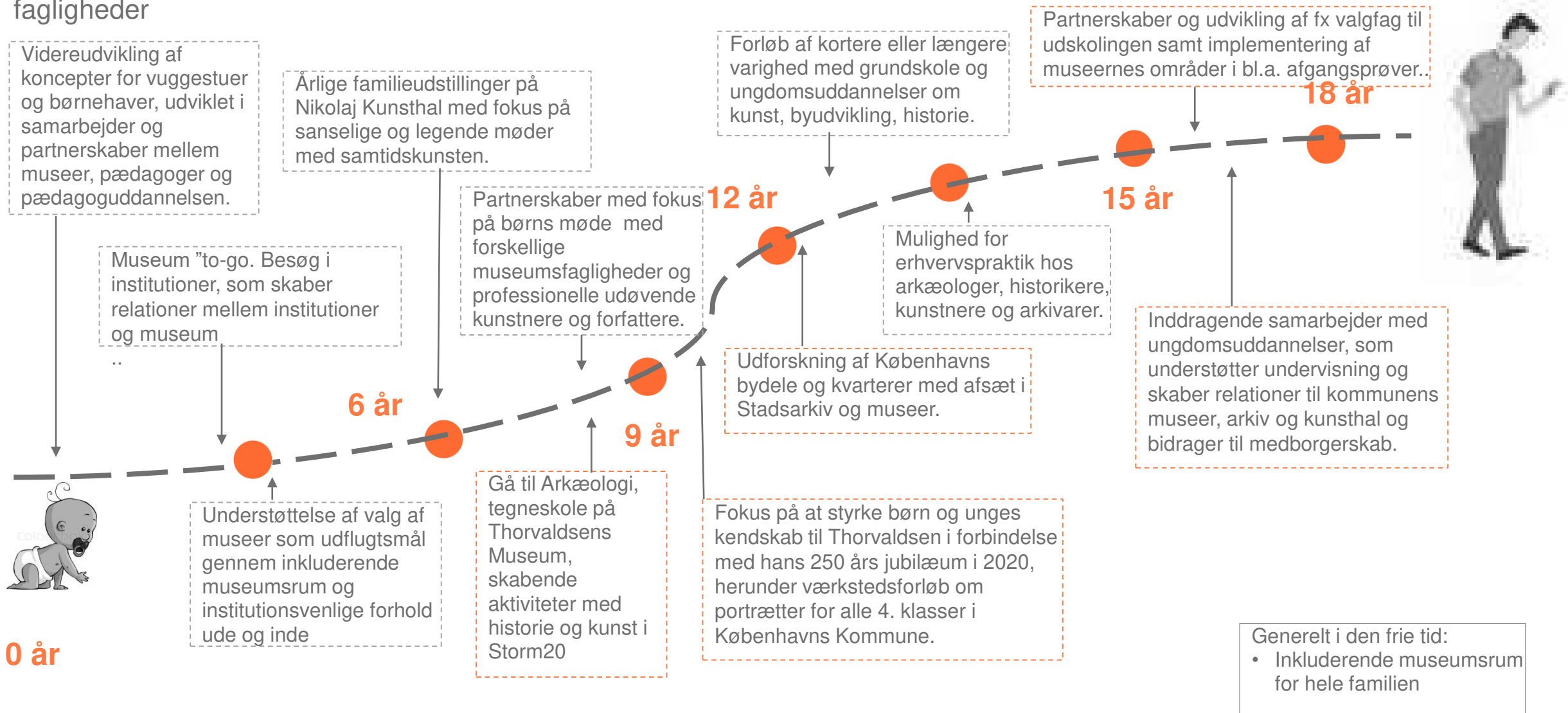

”Gå til arkitektur og design”

Koncert med Wafande

D. MUSEER: EKS. PÅ TYPER AF INDSATSER

Fokus: At skabe mening og give betydning i børn og unges liv gennem møde med museernes særlige rum, samlinger og fagligheder

D. MUSEER: EKS. PÅ KONKRETE INDSATSER

”For gamle dage siden”: Arkæologi for børnehaver og vuggestuer.

Udviklet i tæt samarbejde med dagtilbudspædagogisk faglighed
Skaber konkrete sanselige møder mellem små børn og byens fortid
Demokratiserer kulturarven og gør museer tilgængelige og relevante
Styrker arbejdet med demokratisk dannelse hos de helt små

”Gå til Thorvaldsen”: Valgfagsforløb for 9. klasse

Udviklingsprojekt mellem Thorvaldsens museum, skole og Københavns Universitet
Understøtter det faglige fordybelsesområde Portrætter og kan trækkes ved afgangsprøven
En del af forsknings- og formidlingsprojektet Powerful Presences – generer viden til forskere og undervisere.
Skaber relevans og giver ejerskab til kulturarven

”Børneblik på Bispebjerg” Partnerskab under Åben Skole

4. årgang fra lokal folkeskole skaber udstillingsrum i det nye Københavns Museum og Københavns Stadsarkiv sammen med professionelle kunstnere og fagfolk på museum/Arkiv.
Understøtter at børn oplever sig som historieskabende såvel som skabt af historien
Understøtter børn demokratiske dannelse og selvtillid
Giver ejerskab til en kulturinstitution

”Øje for detaljerne” Partnerskab under Åben Skole

150 elever fra klasse fordyber sig i Bertel Thorvaldsens portrætter og arbejdsmetoder sammen med en kunstner
Eleverne udstiller på museet
Projektet understøtter elevernes evne til at fordybe sig og arbejde procesorienteret
Understøtter ejerskab og demokratiserer kulturarven

”Historisk filmværksted for børn og unge i Storm20”

Der er tale om læring i uformelle rammer.
Processen giver deltagerne en bevidsthed om dem selv som en del af historien.
Der er fokus på selv at være skabende og udøvende.
Historien bliver aktuel og relevant ift. deres hverdag og interesser.

D. MUSEER

”For gamle dage siden”, arkæologi i børnehaven og på museet

Øje for detaljerne

SPØRGSMÅL TIL DIALOG

1. Hvilke tilbagemeldinger ønsker KFU at give forvaltningen i forhold til retning for det videre arbejde på børne- og ungeområdet?
2. Skal forvaltningen arbejde videre med at omsætte oplægget til en mere forpligtende plan med angivelse af tilbud til børn og unge og med tilknyttet økonomi jf. medlemsforslag om minimumstilbud?
3. Hvilke ønsker har KFU til samarbejdet mellem Kultur- og Fritidsforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningen? Der er dialogmøde mellem KFU og BUU den 20. juni 2018, hvor udvalgene har mulighed til at drøfte og give forvaltningerne tilbagemelding på retning for det videre samarbejde forvaltningerne imellem.